

Referat fra møde mellem Agenda 21-gruppen og Klima- og Naturudvalget

Mødet blev afholdt torsdag den 13. oktober 2022 kl. 19.00-21.00 i Hestestalden på Rødovregård.

Fra Klima- og Naturudvalget deltog: Formand Kenneth Rasmussen, Anette Rachlitz og Jette Larsen

Fra Teknisk Forvaltning deltog: Teknisk direktør Poul Jepsen, miljøchef Johanne Bruun og miljømedarbejder Louise Mørch

Fra Agenda 21-gruppen deltog: Formand Jann Larsen, næstformand Vagn Kjærgaard, Grethe Andersson, Jørgen Munch, Vagn Mattsson, Henning Liljendahl, Peter Hansen, Lis Jakobsen og Heidi Sachmann.

1. **Velkomst og aktuelle sager i Klima- og Naturudvalget v/udvalgsformand Kenneth Rasmussen.**

Poul Jepsen og Anette Rachlitz bød velkommen på vegne af udvalgsformand Kenneth Rasmussen, der var forhindret og stødte til senere.

Klima- og Naturudvalgets (KNU) aktuelle sager blev gennemgået. KNU varetager både mere almindelige driftsopgaver som vedrører bl.a. springvandet på Rådhuspladsen og en mulig etablering af en skrænt til Rødovre Skole, men også større sager herunder masterplaner, DK2020 Klimahandlingsplan og Kagsmose-projektet.

Masterplaner, der er planer for klimatilpasning i Rødovre Kommune, er blevet gennemgået på et fælles møde mellem TMU og KNU.

I Kagsmose-projektet arbejder Gladsaxe, Herlev, Københavns og Rødovre kommuner sammen med HOFOR og Novafos om tre projekter, der skal håndtere skybrudsvand og hverdagsregn i Kagsmosen og Kagsåen. Skybrudsprojekterne medfører, at der skal fjernes flaskehalse på Kagsåen i Herlev Kommune, og at der skal bygges diger omkring Kagsmosen, så den kan opmagasinere vand under skybrud. Disse projekter er en del af Harrestrup Å kapacitetsplanen.

Hverdagsregnsprojektet skal sikre, at der sjældnere løber vand fra Kagsåen ind i Kagsmosen. Dette er vigtigt for miljøet, da der under kraftig regn sker overløb af fortyndet spildevand fra Herlev og Gladsaxe til Kagsåen. Når hverdagsprojektet er gennemført, vil der i gennemsnit kun løbe vand ind i Kagsmosen hvert 5. år, hvilket forventes at forbedre miljøtilstanden i mosens.

Miljøvurderingsrapport og udkast til VVM-tilladelse for de tre projekter er i offentlig høring til 5. december 2022. Den ligger på Rødovre Kommunes høringsportal. I høringsperioden afholdes der et digitalt informationsmøde.

Harrestrup Å-projektet blev besluttet i 2018. Det blev besluttet, at der skulle skybrudssikres for en 100-års regn om 30 år. Hele Harrestrup Å projektet koster ca. 1 mia. kr., hvor Rødovre Kommune betaler ca. 20 procent heraf.

Desuden er en biodiversitetsplan under udarbejdelse. Forsøget med tilbud om etablering af gadehaver gentages med kampagne til næste år.

Efter velkomst og gennemgang af de aktuelle sager var der et par spørgsmål.

- Et spørgsmål var omkring projektet med Lynetten, eventuel flytning af renseanlæg.

Det kan oplyses, at Renseanlæg Lynetten ejes af BIOFOS, som også ejer Renseanlæg Damhusåen og Renseanlæg Avedøre. BIOFOS ejes af de kommuner, hvis spildevand renses på de tre renseanlæg. Rødovre Kommune har indirekte ejerskab af BIOFOS via HO-FOR.

Efter de politiske aftaler om Lynetteholmen samt Holmene i Hvidovre igangsatte BIOFOS en analyse af mulighederne for fremtidig placering af koncernens renseanlæg. Fem mulige løsninger blev undersøgt. Et af analysens resultater var, at Renseanlæg Lynetten ikke kan blive liggende, hvor det ligger i dag, da der mangler plads til at opfylde fremtidige krav til kapacitet og skærpede miljøkrav.

Anbefalingen til ejerkommunerne var derfor at gå videre med to scenarier, som er henholdsvis at samle alle 3 renseanlæg på Holmene i Hvidovre og at flytte Renseanlæg Lynetten til Prøvestenen. Ejerkommunerne bad om en second opinion i forhold til konklusionen om, at det ikke er muligt at lade Renseanlæg Lynetten blive liggende på sin nuværende placering. Denne second opinion, udført af en anden rådgiver, nåede frem til, at der er plads nok på Lynetten til at imødekomme det fremtidige behov for kapacitet og skærpede miljøkrav.

På den baggrund har BIOFOS vedtaget at igangsætte et nyt analysearbejde, hvor 4 løsningsmuligheder skal vurderes på lige fod. De 4 løsningsmuligheder er uændret placering af de tre renseanlæg, at flytte Renseanlæg Lynetten til Prøvestenen, at flytte Renseanlæg Lynetten til Renseanlæg Damhusåen (som så skal udvides) og at samle alle 3 renseanlæg på Holmene.

I lighed med det første analysearbejde vil BIOFOS inddrage sine ejerkommuner i arbejdet i form af etablering af følgegruppe, embedsmandsgruppe, borgmestermøder mv. Når analysearbejdet er færdigt, vil ejerkommunerne i fællesskab træffe beslutning om den fremtidige placering af BIOFOS renseanlæg.

- Et andet spørgsmål var til hvorfor man ikke benytter Vestvolden i forbindelse med Harrestrup å projektet.

Her til er svaret, at muligheden er undersøgt, men at projektet vil blive alt for dyrt.

2. Klimahandlingsplan 2022 v/Tina Kiær Thomsen og Lotte Møller Pedersen.

Herunder §17 stk. 4 udvalget.

Tina og Lotte holdt oplæg om klimahandlingsplanen. Klimahandlingsplanen skal leve op til Parisaftalens målsætninger om at begrænse temperaturstigninger til 1,5 grader. Kommunens mål er 70 % CO₂-reduktion i 2030 og CO₂-neutral i 2050. Klimahandlingsplanen handler både om, hvordan kommunen som geografisk område senest i 2050 vil opnå netto nul-udledning af CO₂, og hvilke tiltag kommunen vil tage for at tilpasse sig klimaforandringerne, så kommunen er robust.

Status på planen er at der er vedtaget af kommunalbestyrelsen, og den forventes endelig godkendt af C40 ultimo oktober 2022, hvorefter fokus er på implementering af indsatserne i planen. Planen indeholder 50 indsatser for sikre, at Rødovre bliver robust over for klimaforandringer (CO₂-neutral og klimatilpasset), og der er opstillet faser og mål for alle indsatser. Fokus på klima er ikke nyt, og derfor er mange af indsatserne allerede i fuld gang, som fx energirenovering af egne bygninger, affaldssortering og klimatilpasning.

For at nå i mål er det væsentligt at alle gør en indsats – både kommune, borgere, virksomheder og boligselskaber. Under udarbejdelsen af planen var der et § 17, stk. 4-udvalg, som var centralt i udviklingen af planens indsatser. Inden deres arbejde blev afsluttet, kom udvalget med anbefalinger til borgerinddragelse i forbindelse med implementeringen af indsatserne. Anbefalingerne omhandler blandt andet inddragelse i de konkrete indsatser. § 17 stk. 4 udvalgets anbefalinger tages med i det videre arbejde med klimaindsatserne. I januar 2023 forelægges en sag KNU, som omhandler implementering af indsatserne og borgerinddragelsen i forbindelse med implementeringen.

- Der var undervejs et par spørgsmål. Der blev spurgt til hvordan man vil nedbringe trafikstøjen.

Rødovre Kommune vil opfordre flere til at tage cyklen og gøre det mere attraktivt at færdes langs vejene. Projekter med støjsvag asfalt og begrønning af vejene kan medvirke til at flere får lyst til at færdes på cykel og lader bilen stå.

- Der blev stillet spørgsmål til, hvorfor der står i planen, at supercykelstien ikke vil have nogen effekt på trafik mønsteret. Supercykelstien er nu afspærret igen og det gør at mange vælger bilen i stedet for cyklen.

I skemaet på side 13 i klimahandlingsplanen er oplyst regionale aftaler, og hvilken betydning de har for Rødovre Kommune. Visionsplanen for supercykelstisamarbejdet er ikke bindende, og derfor står der, at selve visionsplanen ikke har betydning for Rødovre Kommune, da vi ikke er forpligtet til at gøre noget, som følger af den. Rødovre Kommune har ønsket (og ønsker fortsat) at forbedre forholdene for cyklister, og derfor deltager kommunen blandt andet i supercykelstisamarbejdet, da gode forhold for cyklister har betydning for, at folk vælger cyklen. Derudover kan det tilføjes at anlægsarbejder planlægges, så de medfører færrest mulige gener for borgere og brugere af byen.

- Flere medlemmer af Agenda 21 gruppen gjorde opmærksom på, at de gerne vil deltage i borgerinddragelse og medvirke til at støtte op om implementeringen af planen. De to halvårige møder med KNU, kan man med fordel udnytte til dette.

Rødovre Kommune planlægger at lave borgerinddragelse i to forskellige steps. Et der går på tværs og et der er bundet op på de konkrete indsatser. Der startes med det, der er bundet op på de enkelte indsatser.

Agenda 21 gruppen kan med fordel inddrages, når den tværgående indsats iværksættes, men er selvfølgelig meget velkomne til at byde ind allerede nu, der hvor man gerne vil bidrage.

I januar 2023 kommer der en oversigt over, hvilke indsatser der er i gang, og hvilke der er de næste, der vil sættes fokus på.

- Der blev stillet spørgsmål til, hvordan man måler den mængde CO₂, der udledes i Rødovre, samt om der er blevet regnet på den CO₂-besparelse, der er ved, at vi får blødere vand.

Til opgørelsen af CO₂-udledningen i Rødovre benytter man sig af trafiktællinger. Endvidere er udledningen fra indenrigs fly udregnet ved hjælp af nøgletal, mens udledningen fra udenrigs fly ikke er med i opgørelsen. Forbrug er ikke med i CO₂-opgørelsen, men er indirekte med i klimahandlingsplanen via projekter som fx indsatsen i skolekøkkenerne, hvor der undervises i klimavenlig madlavning.

I forhold til CO₂-besparelsen, der kan være ved at få blødere vand i hanerne, er der lavet udregninger på nationalt plan. De udregninger er baseret på at vores maskiner vil holde længere (vaskemaskiner mv.). Der er ikke regnet på CO₂-reduktionen og det vil være en meget kompleks udregning.

- Der blev stillet spørgsmål til hvorfor der ikke er noget med i planen om madspild. Det var der fokus på i §17 stk. 4 udvalget og der blev lavet en gruppe, der arbejdede med dette.

På nuværende tidspunkt er der ikke en konkret indsats omkring madspild, men planen er et arbejdsredskab, der skal revideres årligt, så det er oplagt, at der sættes fokus på emnet i fremtidige versioner af planen.

Klimahandlingsplanen er selvfølgelig ikke udtømmende, men den er dynamisk og indsatser kan rykke ind og ud af planen.

- Der blev stillet spørgsmål til om Rødovre Kommune har søgt nogle af de penge, som regeringen afsatte til grønnere byer.

Der er ofte en forventning om en medfinansiering, når der søges sådan nogle puljer og der har ikke været afsat midler i Rødovre Kommunes budget til det, så kommunen har ikke kunne søge i denne omgang. Man kan ikke prioritere det hele, og fx har Rødovre Kommune afsat midler til cykelstier, så her er der nogle muskler at sætte ind med.

- Der blev stillet spørgsmål til hvordan det ser ud mht. solceller på offentlige bygninger?

Det er svært at realisere som kommune, da man skal sælge strømmen til el-nettet for herefter at købe det tilbage, man skal bruge. Det kan vi til gengæld godt, når vi bygger nyt. Kommunernes Landsforening, KL arbejder for at kommunerne skal få lige vilkår, så det bedre kan betale sig at sætte solceller op.

3. Rødovre Kommunes budgetforslag for 2023 v/ Poul Jepsen

Poul gennemgik Budget 2023 samt baggrunden for budgettet.

Økonomaftalen for 2023 bærer præg af den aktuelle situation med forsvarsforlig, inflation, manglende råvarer og udfordringer med rekruttering af kommunale medarbejdere. Kommunerne skal selv finde penge til specialområder og andre udgiftsbehov. Servicerammen løftes med 1,25 mia. kr. (til demografi), hvilket svarer til 9 mio. kr. i Rødovre Kommune, men som vækstkommune er vores behov langt større. Derudover sker der en opbremsning på anlægsområdet. Omregnet til Rødovreforhold betyder det, at der ingen penge er i aftalen og vi skal dermed selv finde ressourcerne.

Rødovre Kommune har grundlæggende en sund økonomi, der gør at vi ikke kommer i økonomisk uvejr igen. Rødovre Kommune er en vækstkommune, med den højeste vækst i hele Danmark. Vi har et højt velfærdsniveau, der ligger over landsgennemsnittet. Der foretages løbende effektiviseringer og servicereduktioner, der giver mulighed for nye aktiviteter.

Rødovre Kommunes budget 2023 rummer effektiviseringer, serviceomlægninger og reduktioner. Der er lagt penge ind til den demografiske udvikling og foretaget ændringer for at fastholde serviceniveauet. Derudover er nogle anlægsprojekter er udskudt, mens andre er fremrykket. Bl.a. er renovering af første etape på Jyllingevej fremrykket til i år, resten laves senere.

Der er lavet en række prioriteringer i budgetaftalen. Det gælder bl.a. at besparelser på vuggestuetaksten for frokostordningen sløjfes. Forslaget om at holde sommerlukket i SFO er skrinlagt. Den årlige hovedrengøring til kommunens ældre fastholdes. Der laves en omlæg-

ning af store dele af det specialiserede socialområde, så vores eksisterende tilbud udvides, så flere kan få tilbud i Rødovre. Der etableres yderligere to voksenordninger i skolerne samt fremskudt familiebehandling i almenmiljøet i folkeskolerne. Og så etableres der en borgerråd-giver ordning.

Herudover er der en række budgetresolutioner:

- Børne- og Socialområdet
- Effektive og grønne indkøb
- Borgerråd-giver
- Rekruttering – Temakonference
- §17 stk. 4 opgaveudvalg på digitaliseringsområdet
- 0,75 % Besparelse på serviceområderne i år 2023
- Undersøgelse af rekrutteringen af dagplejere
- Muligheder for energibesparelser
- Afklare muligheder for samkørsel v. M3/Jyllingevej
- Overnatning på byggepladser

Af særlige indsatser kan følgende fremhæves: Klimahandlingsplan DK2020, Dagtilbud – udbygningsbehov, Det specialiserede børne- og ungeområde, Skoleområdet – udbygningsbehov og de specialiserede voksenområde, realisering af cykelstrategi.

Til sidst blev den langsigtede investeringsplan gennemgået. Heri er der prioriteret anlæg, der sikrer kapacitet til den voksende befolkning, grønne investeringer og fjernvarme. Investeringsplanen er udvidet til 2034 for at tage højde for KL-aftale, prisstigninger, materiale- og mandskabsmangel.

I løbet af præsentationen blev der stillet en række spørgsmål.

- Der blev spurgt til hvor alle de tilflyttende mennesker skal bo.

Indtil nu er der sket en fortætning, eksempelvis når to mennesker flytter ud af et parcelhus, så flytter der en familie på fire flytter ind. Derudover er Irmabyen og andre mindre områder blevet udbygget. Rødovre Kommune vækster meget, og det er særligt aldersgruppen 40-64 årige, der vækster mest. Aldersgruppen 6-16 årige vækster også meget og det er super vigtigt at være opmærksom på planlægningsmæssigt, da det betyder at vi vil mangle folkeskolekapacitet. Der er lagt penge ind i budgettet til institutioner, men på skoleområdet er der kun lagt penge til Valhøj Skole, og behovet for yderligere afsætning af midler til skoleområdet skal derfor undersøges. Kommunalbestyrelsen har ønsket at lave en skoleanalyse, der skal belyse om man kan løse udfordringerne ved at udbygge eksisterende skoler frem for at bygge nye. Det vil medføre væsentlige besparelser.

- Der blev spurgt til projektet med BRT-linjen gennem Rødovre.

I Københavns Kommune er man er ved at undersøge muligheden for en BRT linje vs. en letbane på Mørkhøjvej. Projektet skal hænge sammen med den linje der laves i Rødovre, så derfor afventer Rødovre Kommune deres undersøgelser.

- Jørgen Munch havde medbragt et avisudklip med et citat af Borgmesterson, der udtaler at flere borgere i Rødovre Kommune skulle være en god forretning på den lange bane. Jørgen anholder, at når der staves flere sammen i byen, så vil man også belaste byen mere. Desuden ligger Rødovre Kommune lavt i forhold til natur og flere bebyggede arealer vil ikke gøre det bedre. Jann Larsen supplerede med at, det også vil give flere problemer med støj, affald, vand osv. jo flere beboere vi bliver.

Det er tendensen, at flok flytter mod byerne, men vi har en kommunalbestyrelse der har blik for at, vi skal prioritere grønne rum i byen.

- Til sidst var der en kommentar til fjernvarmeudbygningen. Agenda 21-gruppen efterlyste generelt information omkring udbygningen samt en tidsplan.

Regeringen har vedtaget, at alle dem der ikke har fjernvarme i dag, skal have information om, at de kan få fjernvarme. Alle får derfor et brev inden året er omme.

Siden 1.oktober 1987 er al fjernvarme til Rødovre Kommune leveret fra Vestegnens Kraftvarmeselskab I/S (VEKS). Mere information herom kan findes på www.rodov-refjernvarme.dk. Markedet kan ikke levere inden for den tidsplan som man gerne vil udrulle fjernvarmen, og det er en kæmpe udfordring. Mange er på nuværende tidspunkt ved at installere varmepumper, da man ikke kan vente på fjernvarmen.

4. Aktuelt inden for Agenda 21 v/Jann Larsen.

Jann præsenterede Agenda 21 gruppens årsplan og næsten alle aktiviteter er afviklet for i år. Agenda 21 har for nylig afholdt årets generalforsamling, og gruppen rummer nu i alt 17 personer inkl. ressourcepersoner.

Det næste der skal ske, er at årets guidede ture på Vestvolden skal evalueres, og udarbejdelsen af næste års folder om de guidede ture igangsættes.

5. Dato for forårsmøde

Datoen for næste møde er 11. maj 2023.

Forslag til udflugt: Tur til Vestforbrænding for at høre om CO2-fangst og se deres besøgstjeneste. Der er bred enighed om, at det vil være en spændende udflugt.

6. Eventuelt

Der blev spurgt til, om man skal have en forhåndsgodkendelse til opsætning af fuglekasser fx i Espelunden. Der henvises til Park- og Naturafdelingen for at finde vejledning om dette. Desuden blev det foreslået at spørge grundejerforeningene.